

Afghanistan: Dobbelt statsborgerskap under forrige og dagens regime

- Var dobbelt statsborgerskap tillatt i Afghanistan under forrige regime i perioden 2001-2021?
- Ville en person med afghansk statsborgerskap automatisk miste sitt afghanske statsborgerskap ved erverv av norsk/annet statsborgerskap i perioden 2001-2021?
- Hvordan var regelverk, prosedyrer og praksis for å løse seg fra afghansk statsborgerskap i perioden 2001-2021?
- Hvilken lov regulerer statsborgerskap under dagens regime?
- Tillates dobbelt statsborgerskap i Afghanistan i dag?

Den afghanske statsborgerskapsloven av 2000 regulerte dobbelt statsborgerskap i perioden 2001-2021

Under forrige regime i Afghanistan – i republikkens periode fra 2001 og frem til Talibans maktovertakelse den 15. august 2021 – ble statsborgerskap regulert av statsborgerskapsloven av 2000; Law on citizenship of the Islamic Emirate of Afghanistan.¹

Ifølge statsborgerskapsloven av 2000, paragraf 7, tillates ikke dobbelt statsborgerskap. Loven har imidlertid ikke bestemmelser om automatisk tap av afghansk statsborgerskap ved erverv av et annet lands statsborgerskap. Lovens paragraf 24 tilsier at løsning fra statsborgerskap må godkjennes, og at personen må oppfylle visse krav som omtalt i paragraf 25 (Law on Citizenship of the Islamic Emirate of Afghanistan (2000)).

¹ Afghanistans vedtok i 1936 en statsborgerskapslov. En ny lov ble kunngjort i 1986 og deretter revidert av Taliban-administrasjonen i juni 2000. Taliban gjorde ingen endringer i lovteksten, men byttet ut «Democratic Republic of Afghanistan». På grunn av dette, har enkelte hevdet at det var noe uenighet om hvilken lov som var gjeldende. Landinfo har konsultert en afghansk jurist om dette, som viste til loven av 2000. Dette bekreftes av en rekke kilder (se ACCORD 2019; IRB 2013; Migrasjonsverket 2020; Landinfo 2015; Athayi 2017).

Selv om lovens paragraf 7 ikke tillater dobbelt statsborgerskap, er det likevel ikke et eksplisitt krav i loven om at en person må gi avkall på sitt opprinnelige statsborgerskap ved erverv av afghansk statsborgerskap.

Etter en gjennomgang av tilgjengelig kildemateriale, er det Landinfos vurdering at afghanere beholdt sitt afghanske statsborgerskap med mindre de aktivt søkte om å frasi seg det, og en slik søknad måtte godkjennes av riktig myndighetsorgan. En nærmere begrunnelse for Landinfos vurderinger gis i teksten som følger.

Historisk bakgrunn for statsborgerskapsloven og betydningen av det afghanske nasjonale ID-kortet tazkera

Afghanistans første lov som omtalte statsborgerskap ble vedtatt i 1923,² og i lovens første paragraf ble det fastslått at «utdeling av tazkera til Afghanistans folk er for å definere deres statsborgerskap innenfor eller utenfor Afghanistan» (Athayi 2017, s. 3).

Tazkera, som er det nasjonale identitetskortet, var altså kriteriet for å bli anerkjent som afghansk borger, og samtidig beviset som skilte afghanske borgere fra utlendinger. Hovedprinsippet for utstedelse av tazkera er avstamning (ius sanguinis) (Athayi 2017, s. 3).

Tazkera har siden dette vært det viktigste ID-dokumentet for afghanere. For å få utstedt nasjonalitetspass er det krav om å fremlegge tazkera.

Lovens ordlyd om dobbelt statsborgerskap ble ikke håndhevet i perioden 2001-2021

Som nevnt ovenfor; bestemmelsen i statsborgerskapslovens paragraf 7 tillater ikke dobbelt statsborgerskap. Det har imidlertid vært motstrid mellom lovens ordlyd og den praktiske håndhevelsen av bestemmelsen. Selv om loven formelt ikke tillot dobbelt statsborgerskap, ble bestemmelsen ikke fulgt og dobbelt statsborgerskap ble i praksis akseptert etter 2001.

Etter Taliban-regimets fall i 2001 og det påfølgende statsbyggingsprosjektet med betydelig internasjonal støtte, ble spørsmålet om dobbelt statsborgerskap aktualisert. Mange afghanere hadde ervervet statsborgerskap i USA eller Europa, og etter 2001 var disse ettertraktet arbeidskraft da det var et stort behov for utdannede personer til å gjenoppbygge landet (Athayi 2017, s. 12).

Ifølge forsker og forfatter Abdullah Athayis, inngikk daværende president Karzai en avtale med vestlige land, og utstedte et eget presidentdekret som gjorde det mulig for afghanere i eksil å vende hjem som afghanske borgere uten å miste sitt

² Loven hadde ikke formelt tittel "statsborgerskapslov", men "Statute of Identity Cards, Passport Principles and Nationality Law" (Athayi 2017, s. 3).

nye statsborgerskap. Med dette, hevder Athayi, ble dobbelt statsborgerskap i praksis innført i 2001 (Athayi 2017, s. 12, 17).

Flere kilder har bekreftet at afghanere i praksis har kunnet ha dobbelt statsborgerskap. Eksempelvis uttalte den afghanske ambassaden i Ottawa i 2013 til kanadiske utlendingsmyndigheter at dobbelt statsborgerskap var lovlig i Afghanistan i henhold til grunnloven av 2004 (IRB 2013). Det internasjonale advokatfirmaet CCLEX, som blant annet er spesialisert på statsborgerskap og internasjonal rett, har påpekt at det var et sprik mellom statsborgerskapslovens ordlyd og praksis. De fastslo at dobbelt statsborgerskap ble akseptert i praksis, selv om loven tilsa noe annet (CCLEX u.å.).

Mange personer innen den afghanske eliten og diasporaen har hatt dobbelt statsborgerskap (Latifi 2015). Svenske Migrasjonsverket slo i 2018 fast at til tross for formelle begrensninger, viste medieoppslag at mange afghanere hadde dobbelt statsborgerskap. I 2020 la Sverige til grunn at Afghanistan tillot dobbelt statsborgerskap, noe som fremgår av en rapport fra det europeiske migrasjonsnettverket EMN (Migrationsverket 2020, s. 8; EMN 2020, s. 16).

Grunnlovens bestemmelser knyttet til dobbelt statsborgerskap

Afghanistans grunnlov under republikken – vedtatt i 2004 og gjeldende frem til Talibans maktovertakelse den 15. august 2021 – regulerte spørsmålet om presidenten og ministre i regjeringen kunne ha dobbelt statsborgerskap (Athayi 2017, s. 12).

Den afghanske grunnloven av 2004 hadde altså særskilte bestemmelser om dobbelt statsborgerskap for landets øverste ledelse. Lovens paragraf 62 slo fast at landets president og de som stilte som presidentkandidat, bare kunne ha afghansk statsborgerskap. Men paragraf 72 åpnet for at ministre og personer i regjeringen kunne ha dobbelt statsborgerskap under forutsetningen at dette ble godkjent av underhuset i parlamentet (Wolesi Jirga – House of Representatives):

«[...] if the ministerial candidate has the citizenship of another country, the House of Representatives shall have the right to approval or rejection their nomination» (Constitution of Afghanistan 2004 § 72).

Spørsmålet om dobbelt statsborgerskap for ministre var omdiskutert. Under president Karzai (2006-2010) ble flere personer med dobbelt statsborgerskap utnevnt til ministerposter (Athayi 2017). President Ghani utnevnte i 2015 minst elleve ministre med dobbelt statsborgerskap (Latifi 2015). Denne praksisen fortsatte helt til Talibans maktovertakelse (Adili & Ruttig 2020; Adili 2020).

Regelverk, prosedyrer og praksis for å løse seg fra et afghansk statsborgerskap i perioden 2001-2021

Statsborgerskapsloven fra 2000, paragraf 24, fastslår at: «The Council of Ministers and later Amirul mo'minîn can approve the application for abandoning the citizenship of the IEA».

Landinfo er ikke kjent med andre retningslinjer eller offentlig publiserte regelverk, men det finnes tilgjengelig informasjon om prosedyren for løsning fra statsborgerskap.

I sin omfattende rapport om afghansk statsborgerskap omtaler Athayi løsningsprosedyren. Informasjon om denne prosedyren har også vært tilgjengelig på en nettside publisert av det afghanske justisdepartementet under republikken. Departementets beskrivelse av løsningsprosedyren samsvarer i all hovedsak med Athayis informasjon, men gir mer detaljerte opplysninger (Ministry of Justice 2019).³

For å løse seg fra statsborgerskapet måtte man levere en skriftlig søknad, fylle ut skjema for løsning, avlegge fingeravtrykk, fremvise tazkera og dokumentere plettfri vandel. Søkeren kunne heller ikke ha økonomiske heftelser (Ministry of Justice 2019; Athayi 2017, s. 19).

Søkeren måtte levere søknaden med nødvending dokumentasjon ved en afghansk ambassade i det aktuelle landet. Søknaden ble først sendt til Utenriksdepartementet og deretter til Justisdepartementet (Athayi 2017, s. 15) (Ministry of Justice 2019).

Det var Justisdepartementet som hadde ansvaret for søknader om løsning fra afghansk statsborgerskap, med en underliggende komité kalt «Commission for renouncing and acquisition of citizenship» (Ministry of Justice 2019).

Etter at komiteen hadde forsikret seg om at søkeren ikke hadde kriminelt rulleblad eller noen økonomiske heftelser, behandlet den søknaden. Deretter ble søknaden sendt til presidentens administrative kontor for godkjenning, og videre til kabinettet (Council of Ministers) for bekreftelse, før den ble oversendt presidenten for signering (Athayi 2017, s. 10, 15, 17; Ministry of Justice 2019).

Den ferdigbehandlede søknaden ble så returnert til Justisdepartementet, som videresendte beslutningen til Utenriksdepartementet og deretter til den afghanske

³ Det fremgår ikke nøyaktig når denne informasjonen ble publisert, men nettsiden er datert til 2019 og er fortsatt tilgjengelig på nettet (se lenke via kildelista). Siden med prosedyrer publisert under det forrige regimet er ikke fjernet fra departementets nettside, men etter regimeskiftet har prosedyren blitt oppdatert, se departementets nettsider: <https://moj.gov.af/en/relinquishing-citizenship>

ambassaden som hadde mottatt søknaden. Derfra ble dokumentene til slutt utlevert til søkeren (Ministry of Justice 2019).

Informasjonen fra Justisdepartementet viser at godkjenning av en søknad om løsning fra afghansk statsborgerskap ikke skjedde automatisk. Tvert imot måtte søknaden gjennom en omfattende prosess.

Dagens rettstilstand i Afghanistan under de facto myndighetene Taliban

Etter Talibans maktovertakelse gjorde de facto myndighetene det klart at republikkens grunnlov ikke lenger gjelder. Siden har landet i praksis stått uten en fungerende grunnlov (Landinfo 2025). Taliban har igangsatt en gjennomgang av lovverket vedtatt under republikken for å vurdere hvilke lover som eventuelt strider mot islamsk rett og afghanske tradisjoner (UMAMA Human Rights 2023, s. 10). En talsperson for justismyndighetene uttalte i juli 2025 at arbeidet med å sikre at gjeldende lovverk er i samsvar med islamsk rettspraksis, er 95 prosent fullført. Han la til at de facto myndighetene ikke anser en grunnlov som nødvendig, ettersom sharia utgjør et fullstendig juridisk rammeverk, men skulle det allikevel oppstå behov for en grunnlov, vil de facto myndighetene utarbeide en (UN Secretary-General 2025, s. 3; Landinfo 2025, s. 7).

I påvente av at nye lover vedtas, styrer de facto myndighetene i praksis landet gjennom en kombinasjon av tidligere lovverk og dekret utstedt av Talibans øverste leder, emir Haibatullah Akhunzada.

Det er ikke vedtatt noen ny statsborgerskapslov. Emiren har heller ikke, så langt Landinfo kjenner til, utstedt noen dekret på dette området. Det er derfor usikkerhet knyttet til hvilken lovgivning som regulerer statsborgerskap i dagens Afghanistan.

Tillates dobbelt statsborgerskap i dagens Afghanistan?

Den afghanske ambassaden i Islamabad (epost februar 2025) er kjent med at mange afghanske statsborgere bor i utlandet hvor de – til tross for at de beholder sitt afghanske statsborgerskap – også har ervervet annet statsborgerskap. Ifølge ambassaden har de relevante myndighetene i Afghanistan ingen innvendinger mot dette.

National Statistics and Information Authority, som har ansvar for utstedelse av tazkera, opplyste i møte med Landinfo at afghanere bosatt i utlandet kan få utstedt papir-tazkera dersom de søker om det. Det stilles blant annet krav om at søkeren dokumenterer at vedkommende oppholder seg i utlandet. Dersom søkeren har ervervet statsborgerskap i landet der han eller hun bor, kan passet fra bostedslandet brukes som dokumentasjon på identitet (NSIA, møte juni 2025).⁴

⁴ Se også Landinfos notat: Afghanistan: Tazkera, pass og andre ID-dokumenter.

Denne informasjonen ble bekreftet i et møte med det afghanske utenriksdepartementet (MoFA, møte juni 2025).

De facto myndighetene utsteder altså tazkera – dokumentet som bekrefter afghansk statsborgerskap – til personer som selv har godtgjort å ha et annet lands statsborgerskap. Dette betyr at de facto myndighetene i Afghanistan tillater dobbelt statsborgerskap.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

ACCORD, dvs. Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (2019). *ecoi.net Afghanistan Law Guide*. Wien: ACCORD. Tilgjengelig fra <https://www.ecoi.net/en/countries/afghanistan/law-guide/> [lastet ned 3. november 2025].

Adili, Ali (2020, 5. august). *Still Preoccupied by 'Who Gets What': 100 days of the new government, but no full cabinet*. Kabul: AAN. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/political-landscape/still-preoccupied-by-who-gets-what-100-days-of-the-new-government-but-no-full-cabinet/> [lastet ned 3. november 2025].

Adili, Ali Yawar & Ruttig, Thomas (2020, 13. juni). *Between Professionalism and Accommodation: The slow progress on the new cabinet*. Kabul: AAN. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/political-landscape/between-professionalism-and-accommodation-the-slow-progress-on-the-new-cabinet/> [lastet ned 3. november 2025].

Athayi, Abdullah (2017, mars). *Report on Citizenship Law: Afghanistan*. Fiesole: European University Institute. Tilgjengelig fra https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/45933/GLOBALCIT_CR_2017_09.pdf [lastet ned 3. november 2025].

- CCLEX (u.å.). *Dual Citizenship Report Afghanistan*. Valetta: CCLEX. Tilgjengelig fra https://www.dualcitizenshipreport.org/dual-citizenship/afghanistan/?_gl=1*_1mayk07*_ga*Mjk2MTMwOTcxLjE3MzZkZDkZE*MTczMzEyMzQ5Ny4xLjEuMTczMzEyNDczNC4wLjAuMA [lastet ned 3. november 2025].
- EMN, dvs. European Migration Network (2020). *AD HOC QUERY ON 2020.78 Member States' interpretation of Afghan nationality law regarding passing citizenship from parent to child*. Brussel: EU. Artikkelen er ikke lenger tilgjengelig på internett.
- IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2013, 5. februar). *Afghanistan: Citizenship, including legislation and whether dual citizenship is permitted (2008-2013)*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra <https://irb-cisr.gc.ca/en/country-information/rir/Pages/index.aspx?doc=454378> [lastet ned 6. november 2025].
- Landinfo (2015, 27. januar). *Afghanistan: Krav til foreldres samtykke ved søknad om statsborgerskap for barn*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Krav-til-foreldres-samtykke-ved-s%C3%B8knad-om-statsborgerskap-for-barn-27012015.pdf> [lastet ned 6. november 2025].
- Landinfo (2025, 11. november). *Afghanistan: Tazkera, pass og andre ID-dokumenter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2025/11/Afghanistan-temanotat-Tazkera-pass-og-andre-ID-dokumenter-10112025.pdf> [lastet ned 17. november 2025].
- Latifi, Ali (2015, 20. januar). Afghan leader Ashraf Ghani presents Cabinet picks amid controversy. *Los Angeles Times*. Tilgjengelig fra <https://www.latimes.com/world/middleeast/la-fg-afghanistan-cabinet-nominations-20150120-story.html> [lastet ned 6. november 2025].
- Law on Citizenship of the Islamic Emirate of Afghanistan (2000). Tilgjengelig fra <https://www.ecoi.net/en/document/1413476.html> [lastet ned 6. november 2025].
- Migrationsverket (2020, 22. september). *Landinformation: Afghanistan - Medborgarskap, folkbokføring och identitetshandlingar (version 2.1)*. Norrköping: Migrationsverket. Tilgjengelig fra <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=44876> [lastet ned 3. november 2025].
- Ministry of Justice (2019). *Relinquishment and Acquirement of Afghanistan Citizenship*. Kabul: Ministry of Justice. Tilgjengelig fra <https://www.moj.gov.af/en/relinquishment-and-acquirement-afghanistan-citizenship> [lastet ned 3. november 2025].
- UMAMA Human Rights (2023, mai). *Corporal Punishment and the Death Penalty in Afghanistan*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra <https://unama.unmissions.org/corporal-punishment-and-death-penalty-afghanistan> [lastet ned 7. november 2025].
- UN Secretary-General (2025, 5. september). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN General Assembly. Tilgjengelig fra <https://unama.unmissions.org/sites/default/files/n2522699.pdf> [lastet ned 7. november 2025].

Muntlige kilder

Den afghanske ambassade i Islamabad. Epost februar 2025.

MoFA, dvs. Ministry of Foreign Affairs, konsulatseksjonen. Møte i Kabul 1. juni 2025.

NSIA, dvs. National Statistics and Information Authority. Møte i Kabul 3. juni 2025.

© Landinfo 2025

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.